

Pretului

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu și literariu.

Anulu III.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu în lina, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a și a trei'a câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin asseanatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 62.

— Sibiu, Sâmbata 2/14 Augustu. —

1880.

Dela adunarea generala a Asociatiunii transilvane pentru literatur'a și cultur'a poporului romanu.

— Turd'a, 9 Aug. (Coresp. particulara.) In urmare a unei decisiuni luate in siedinti'a a II-a de eri a Asociatiunii transilvane, in privinti'a organului seu literariu, processele verbali ale acestei frumoșe adunari generale voru esi cam tardiu la lumina, afara numai de casulu, daca vreunulu din diarele nôstre politice nu'si va luâ intr'aceea o copia, dupa care se le publice mai curendu. Pentru ori-ce casu e bine că celu puțin decisiunile cele mai inportante ale adunarei se se aduca mai curendu la cunoscenti'a publicului.

Precum alte trei adunari gener. precedente, asia și acésta de acuma, dupa mai multe informatiuni luate dela membrii comitetului, au adoptatu in unanimitate propunerea acestuia, intemeiata si pe decisiunea dela Segisiór'a, că in a. urmatoriu 1881 se se faca nesmintitu espositiune romanésca, atâtu agronomica, câtu si industrială de manufacture in Sibiu, dupa care apoi urmă firesce si decisiunea, că si adunarea generala viitóri'a se se tine totu in Sibiu. „Voimu se ne mai cunoscemu odata noi insine pre noi, se scimu, ce si câtu potemu representâ in fația lumii și anume fația cu compatriotii nostrii, noi și femeile nôstre, atâtu in diversele ramuri ale agriculturii, câtu si in industria si mai pre susu de tôte in industri'a de casa, in manufacturi femeiesci de tôte speciile si de unelte si obiecte preparate de barbati;“ acestea erau espressionile audite mai desu in conversatiunile membrilor, relative la espositiune.

Deslegarea inportantei probleme este comissa comitetului centrale, că se ia de timpuriu tôte mesurile ducatórie la escelentele scopu; prin urmare si successulu va depende multu dela persoanele din care'si va compune Asociatiunea comitetulu, care este se se aléga in siedinti'a III de astadi, că-ci de va resbate sau intrig'a reutatioșă, sau intoleranti'a, afacerile voru suferi cele mai daunóse traganari și urmarile potu se fia funeste, éra in ultim'a consecentia blamagiu, de care se ne ferésca ceriulu. Niciodata nu s'a simtitu mai profundu

imperioș'a necesitate, că in comitetulu Asociatiunii transilvane se domine absolutu aceeași armonia, aceeași tolerare nobile de pareri opuse, care a dominatu anume in cei doi ani din urma.

Deschiderea adunarei generale si totu-odata a espositiunii este defipta pe dio'a de S-ta Mari'a mare, adeca 27/15 Augustu 1881. Éta deci, că avemu timpu de preparare unu anu întregu si nu numai cinci luni că in 1862 si nici numai 2—3 luni precum isi iau compatriotii nostrii magiari si sasi cându facu espositiunile loru partiali, nationale aci in tiéra. Se presupune adeca cu totu dreptulu, că de ex. laborioșele nôstre femei au sute de mii ladi pline cu pensarii, panuri si cuseturi, care de care mai bine si mai frumosu lucrate, din care se alegi numai câte doue trei bucuti spre a le espune la vedere, ai implé cu ele casele din totu Sibiu si totu aru mai remanea neespuse. Cine nu crede, se cerce de ex. numai in vreo diece comune din apropierea Sibiului, dela Boiti'a preste Sadu si Resinariu la Salisce cu comunele invecinate, de aci in regiunea de inpregiurulu Miercurei pâna de vale pe la Orasci'a, pe unde vedi porturi romanesci totu asia de antice si elegante, apoi pe Murasiu in susu si pe Ternav'a mare, de unde unele principesse și comtesse dela Vien'a isi luasera porturi romanesci de modellu, spre a le inbracă de balu, dara inca portulu de pre la Abrudu, Nassaudu etc.! Asia dara, numai cu D-dieu inainte, cu barbatia si voia buna. Audimu că se voru inparti si premie, dara premiulu celu mai scumpu este laud'a bine meritata pentru diligentia si minte destépta.

Decisiunea luata in urmare a propunerilor facute mai de inainte in comitetu de cătra G. Baritiu spre a se inaltia odata monumentulu fericitului Andreiu Murasiu, a fostu nu numai unanima, ci si in adeveru entusiastica. Comissiunea respectiva a adunarei mai adaoșe dela sine propunerea, că pre langa sum'a de 442 fl. 49 cri ce stâ bine ingrijita la Asociatiunea nôstra si pe langa o colecta ce se facuse in a. 1864 la Brasiovu, se se mai faca si alte invitari la o colecta spre acelasu scopu. Monumentulu trebue se fia pusu nesmintitu pâna in Augustu a. viitoriu la mormentulu lui Andreiu in

Brasiovu, éra solemnitatea inaugurarei lui se va intemplâ in anulu in care se va mai tinea vreodata adunarea generala in Brasiovu.

Precum in toti anii, asia și astadata s'au votatu câteva burse (stipendie) și ajutórie pentru tinerimea scolastica și dela meserii, cum și unele premie, nu inse in mesur'a de mai inainte, din cauza că o suma preste 700 fl. a trebuitu se se reserve pentru spessele prealabili necesarie la infintiarea espositiunii.

In câtu pentru organulu literariu, acésta adunare a recunoscutu că reu s'a facutu de s'a cassatu publicarea fôiei Transilvani'a si dupa mai multe desbateri, a decisu aprópe in unanimitate (pare-mi-se cu opositiune numai de trei) că comitetulu se ingrijésca de publicarea unei foi, care se ésa de doue ori pe luna, că si cum esia „Transilvani'a“, dara se se tramita gratis la toti membrii fundatori, la cei pe viétia (cu 100 fl.) si la toti cei actuali, carii adeca platescu regulatu tax'a de 5 fl., éra la nemembrii se se dea cu unu pretiu ce'lu va fixá totu comitetulu. Balulu de a séra a esitu preste tôte asteptarile de numerosu si elegantu; au participatu la acea petrecere preste 450 persoane, intre care mai multe familii frumoșe din muntii apuseni, si dincóce pâna de pre la Desiu. Societatea animata fôrte se desparti abia in diori de di.

La siedinti'a a III-a participara abia 1/3 din membrii, atâtu pentru că multi plecaseră cu familiile, câtu si că altii nu mai poteau de somnu, au mai remasu totusi vreo 50, carii au regulatu budgetulu si au realesu comitetulu. In fug'a mare ve alaturu si list'a celor alesi; observu inse că 11 alegatori, carii pe semne reprezentau intrég'a opositiune, au pusu in urna bilete albe (nescrise).

List'a noului comitetu:

Presiedinte: Ilustritatea sa reverendis. canonicu prepositu Timoteiu Cipariu.

Vice-presiedinte: Ilustritatea sa d. consiliariu de curte in pensiune Jacobu Bologna.

Secretariu prim. George Baritiu; secretariu II Dr. Jos. Hodosiu; cassariu Const. Stejariu,

Foisior'a „Observatoriului“.

Ornitologi'a populara romana.

Mierl'a.

I.

E in revarsatulu zoriloru.

Padurea inpanata cu totu felulu de arbori de diferite forme si marimi, in a caroru fatia verdie si rourata se ogliandescu radiele rosii ale aurorei, devine din ce in ce mai placuta si mai atragétore.

Din tôte partile incepu acuma óspetii sei cei mai alesi, paserile cantatóre, a se desceptâ din somnulu loru celu dulce de preste nôpte si a se ridicâ din cuiburile loru cele cu maestrie lucrate si asiediate printre ramurile arboriloru si ale tufisieloru. Din tôte partile se vedu acesti favoriti ai libertatii scaldandu-si rostrurile si aripórele in róua, si apoi aventandu-se pe ramurile cele mai inalte din apropierea cuiburiloru loru, intórse cu fati'a spre resaritu, că se intonedie imnulu deminetii spre laud'a si preamarirea cerescului parinte, care le-a datu darulu dulce si placutu alu cantarii.

Dar éta!... concertulu s'a inceput!

Mii si mii de voci, cari de cari mai placute si mai incantatóre resuna... Mii de cantareti si cantaretie, unii mai iscusiti de câtu altii, se audu pe intrecute cantandu.

Inse vocea cea mai atragétore, care cá resunetulu dulce alu unei flaute, strabate de asta-data la urechile nôstre si ne face vrendu nevrendu că s'o ascultamu si s'o admiramu, e numai a unei singure paseri.

Acésta e Mierl'a (lat. Turdus merula, Sylvia merula, Merula vulgaris, pinetorum, truncorum, alticeps, major si carniolica, germ. die Amsel oder Schwarzdros-

sel, Schwarz-Stock- und Koblamsel, Merle, Amselmerle und Lyster.)

Deci despre acésta veduva lótra, dupa cum in-datinédia a o numi poporulu romanu din unele parti ale Bucovinei, care prin apucaturile si cantecele sale pe multi dintre conlocuitorii sei voiesce a-i fermecâ, voi se vorbescu eu de asta-data, insirandu tôte cele ce le istorisescu si credu romanii despre dens'a.

Se incepemu mai ántaiu cu legend'a ei.

II.

Dice că dintru inceputu Mierl'a nu erâ pasere că acum'a, ci ea a fostu fét'a unui imperatu, avea peru de auru si intrecea in frumusetie si istetime pe tôte fetele de imperatu de pe timpulu ei.

Multi fetiori de imperatu si multi feti-frumosi au peti'to si ea dintre toti acestia si-a alesu numai pe unulu, care erâ mai frumosu si pe care ilu iubia ea mai tare.

Dar ea n'a avutu norocu si parte se traiésca multu timpu cu barbatulu seu, că-ci acesta nu multu dupa ce s'a casatoritu s'a bolnavitu si a muritu, lasandu pe tiner'a nevasta in cea mai mare jele.

Nevast'a vediendu că si-a perdutu iubitululu seu barbatu, candu i erâ mai draga si mai scumpa lumea si candu 'i-ar fi placutu se totu traiésca, s'a mahnit de mórte si-a inceputu a se lamentâ si-a plange dupa densulu, că nime nu erâ in stare s'o mangae si se'i aline durerea.

In urma, vediendu si ea că nu'si mai pôte stapani plansulu si că pe di ce merge se usca vediendu cu ochii, a rogatu pe Ddieu că s'o prefaca intr'o pasere si intr'acestu modu se'i schimbe viétia cea plina de amaruri si suspine.

Dumnedieu i-a ascultat rugamintea si-a prefacut'o intr'o Mierla cu pene negre, cari insemnédia jelea si intristarea ei cea mare, si cu rostulu galbenu că cer'a. Si cum s'a prefacutu ea in Mierla, de-aun'a a para-

situ curtile imperatesci, a sburatu in padure si in totu loculu dóra va potea dá preste barbatulu seu. Ea inca cá fét'a scia fôrte frumosu cantâ, si acuma că Mierla inca nu incetédia de-a cantâ cele mai frumoșe versuri, dóra prin canteceulu ei va potea destéptâ pe sotulu seu. Totu din acésta cauza se lasa ea ori si de cine se fia invetiata a cantâ, cugetandu că cu câtu va scâ mai bine, mai multe si mai frumoșe cantece, prin ele ilu va potea destéptâ pre sotulu seu si a'lu aduce din ceea-lalta lume intr'acésta.

Mai departe se dice, că totu din acésta cauza isi face ea cuibulu seu mai alesu prin tufisii si prin tnterime, că fiindu mai aprópe de pamentu sotulu seu mai degraba si mai lesne se'i auda strigatulu seu celu jalnicu si se se destépte.*)

Acésta e legend'a Mierlei...

Mai departe urmédia cealalte datine si credintie ale romaniloru despre dens'a.

III.

Mierl'a, dupa cum spune si crede poporulu, se iubescu ne ascunsu cu Cuculu. Acesta, dupa cum prea lesne ne potemu incredintiá din o multime de doine populare aflatóre in tôte partile unde locuescu romanii, candu bolnavesce Mierl'a, indata alérga la dens'a cá s'o mangae si se'i aline durerea.

Mierl'a é considerata de cătra doinele populare că soriór'a Cucului.

Hotii cei tineri, amorediati fiindu de vr'o nevasta tinera séu de vr'o fét'a mare, candu 'i ajunge dorulu de dragutiele loru, se asemenédia pe sine in cantecele, ce le canta, cu Cuculu, éra pe dragutiele loru cu Mierl'a.**)

*) Acésta legenda mi-a dictat'o o romanca din Siretiu.

**) Com. de d-lu Petru Ursulu, cantoru in Candreni.

c. r. capitanu in pensiune; controloru E. Brote; archivariu si bibliotecariu N. Petra-Petrescu.

Membrii ordinari: Ilustritatea sa d. consiliariu in pensiune Paulu de Dunca, baronulu Davidu Ursu, Elia Macellariu, consiliariu gub. in pensiune, J. V. Russu, protopopu, J. Popescu, protopopu, J. St. Siulutiu de Carpenisiu, jude reg. de tribunalu in pensiune, Dr. Il. Puscariu protosincelu, P. Cosma avocat, G. Baritiu, Z. Boiu, protopopu, V. Harsianu avocat, V. Romanu directoru.

Membrii suplenti: Dr. D. P. Barcianu professoru, C. Stejariu c. r. capitanu in pensiune, Dr. D. Racuciu avocat, E. Brote, Dr. Jos. Hodosiu, D. Comsia professoru.

Portarea tinerilor industriari.

Eramu dedati de multu, cá se citimu in diariile germane si mai alesu in cele magiare sciri fórte urite despre portarea nu numai necuviincioasa, dara si barbara, a fetiorilor (sodaliloru) dela diversele ramuri ale industriei mici, de betii, batai sangerose, vagabundagiuri noptatece pe strade, intre sbierate si urlete cá de fere selbatece, de spitale pline cu meseriasii plini de bole spurcate, de femei nefericite prin trensii. Cunoscemu din vechime, ce insemna la ei cuventulu „Blau Montag“ inca din timpul domniei privilegieloru „tíehale“, cá adeca la mai multe professiuni se lucre si dominec'a pana cátra 10 ore din di, apoi se petréca in neactivitate nu numai in acea di, ci si luni tóta dio'a si numai marti demánéti'a dupace le-a trecutu beti'a, se mérga éra la maisteru si se intre in lucru. Se credea inse, cá dupace s'au infiintiatu atâtea mii de scóle in acesti 30 de ani din urma, si dupace asupra industriei mici de tóte ramurile si specialitatile s'a ridicatu din tóte tierile europene si din Americ'a o concurentia atátu de cutropitoria, clasa profesionistiloru din aceste tieri isi va mai trage si ea mesurile, se va mai perfectoná, va mai lasá din vechile datine barbare, se va mai civilisá si pune pe lucru din tóte poterile, spre a combate concurenti'a straina.

Nimicu din tóte acestea, ba judecandu chiaru dupa informatiunile diarielor magiare, tinerimea meseriasiloru de pe la orasiile unguvesci se pórtá pe anu ce merge totu mai reu. Din Secuime, din Turd'a, Clusiu, Oradea, Satmaru, Dobretinu, cá si din capital'a Ungariei se scrie mereu despre betiile si strengariile acelei junimi. In capu de nópte strade intregi de locuitori se destépta spaimentati la audiulu cantariloru urlátorie ale aceleia clase de ómeni, cari nu'si incapu in piele. Nu odata se intempla si batai sangerose, care uneori se termina cu omoru.

Noi nu ne potemu mirá de ajunsu, cum professorii si popii se'si fia perdutu orice influentia morala si politia orasielor ori-ce auctoritate de inaintea acelei junimi selbatice. Intielegemu prea bine, de ex. pe politia cetatiei Brasiovlui, care

se genédia a'i include en masse, de frica cá se nu dica magiarii, cá ea cá politia sasésca persecuta pe tinerimea secuiésca. O intielegemu, fara se o potemu escusá.

Nu póte se fia pentru romanii locuitori ai acestei tieri indiferenta portarea buna ori destramata a industriariloru sasi, unguri si romani. Clasa de tierani (sateni) ce numera milióne de suflete, aduce la orasie si cetati tóte produsele agricole cáte'i prisosescu ei, cele de mancare si combustibili pentru cá se le consume, cele de lucru pentru cá se le prepare si transforme cu totulu clasa industriariloru, prefacându-le in manufacture si fabricate. Totu asia, nu póte fi nici decum indiferentiu pentru clasele de inteligentia si cultura superióra, proprietarii mari, cleru, oficiari ai armatei, functionari, advocati, medici, inginieri s. a., dela cine si prin cine se'si indestuléscá ei miile de trebuintie ale vietiei, incepédu dela pana de secara pana la fransel'a de langa cafea, dela pantofii de nópte pana la roculu celu mai elegantu, dela capetrulu unui calu pana la hamurile cele mai stralucitorie pentru armasarii negrii ai Serenitatiei sale si cei roibi ai Escelentiei sale; dara case si palaturi, biserici, scóle si monumente cine se ne faca? Si damele de rang la cine se se adressedie pentru necesitatile toalettei, fara care multe aru renuntia mai bucurosu la vietia?

Amu ajunsu domniloru, cá pana si scaunele cele mai ordinare pe care siedemu, se ni le aduca dela Vien'a pe unu pretiu, care noue ni se pare micu, pentru-cá mesarii din patri'a nóstra le dau multu mai scumpe. In tocma asia ne merge si cu inbracamintea.

La tóte inse pune capacu scandalulu, cá au inceputu a se trinite albituri (rufe, camesi etc.) nespalate, cá se le spele la Vien'a, cá se spala multu mai bine si mai frumosu, fara ale rupe bându-le cu maiulu, cá si cum batu la snopi in siura si ardiendu-le cu ferulu de calcatu.

Daca clasa meseriasiloru sasi, unguri si romani nu se póte sustinea in concurentia cu industri'a straina si totusi au timpul de perdutu in serbari de nimicu si bani de ajunsu spre a face la betii, atunci caderea acestei clase in tier'a nóstra este numai o cestiune de timpu. In acelu casu inse cui se vendia tieranulu nostru produsele sale crude, incepédu dela grau pana la mere si pere, dela lemnulu de nucu si de fagu pana la scórti'a de stejariu, dela lan'a de óie pana la cea de capra?

Mare si strinsa este legatur'a firésca dintre aceste clase de locuitori. Acesti ardeleni inse marginiti in modulu cugetarei lor prin corón'a muntiloru de care este incongiurata, prin multimea déluriloru si a culmiloru de care e curmata, separati de cátra lumea cealalta, nu vedu si nu audu, cum se schimba, se preface si transforma lumea inpregiuru de ei. Erau odata numai in Sibiu preste 80 de mesteri sapunari si luminarari, cari consumau totu seulu dela vitele cornute si dela oile economiloru romani sub-munteni. Ni se pare cá dupa

33 ani trecuti abia au mai remasu din sapunarii Sibieni vreo 20. Panurarii (postovarii), flanelarii, boboarii dela Brasiovu, Sibiu, Cismadia erau cu totu preste 400 de maisteri, carii cumparau mai tóta lan'a dela romani. Numerati'i astadi si mare lucru de veti mai aflá din ei 100. Cismari ordinari mai sunt multi in tiéra; vedeti inse, cá nici macaru fetisiórele de parinti lipsiti, care se afla in servitiu pe la orasie, nu mai voru se aiba „cisme facute atátu de prostu,“ ci isi cumpara „cismulitie,“ „botine“ „pantofi nemtiesci.“ Acestea numai cá exemple citate in fuga din altele 100 care tóte aru meritá se le citamu si discutamu cu totu-adinsulu.

Unu memoriu rusu secretu dela 1864.

„Deutsche Rundschau,“ in brosiur'a sa pe Augustu, publica tecstulu unui Memoriu secretu, redactatu la 1864 din ordinulu principelui Gorceakoff, probabilmente pentru Tiarulu Alesandru II, asupra a-deveratelor scopuri ale politicei rusesce. De si au trecutu dejá 16 ani de atunci, totusi memoriulu are inca insemnatatea lui; ilu reproducemu dara cá unu documentu.

Memoriulu indicá in prim'a linia politic'a ce Russi'a trebuie se urmedie cu fiacare statu in parte. In privinti'a Germaniei, memoriulu desemná sfortiurile germane de uniune cá unu pericolu pentru Russi'a, cá-ci atunci Germani'a si-ar perde caracterulu seu neofensivu. Candu cestiunea slava va fi pusa odata la ordinea dilei, atunci Germani'a, dupa cum declara autorulu, va aruncá mare greutate in balantia, si inca contra interesseloru nóstre.

Éta ce dice partea din Memoriu, care precisédia atitudinea cabinetului rusu fatia cu Austri'a:

„Intru cátu va existe Austri'a noi trebuie se dorimu, cá vecini, cá ea se fia in linisce si trebuie se intretinemu cu dens'a cátu se va potea mai bune relatiuni. Acestu statu ocupa o positiune atátu de inportanta la fruntariile nóstre, in cátu caderea sa ar provocá o incurcatura anarchica ale carei consecintie aru fi necalculabile si pentru noi. Este in interessulu nostru cá Austri'a se mentina intr'o stare de agregatu tóte elementele eterogene din care se compune, si se ne apere astfelu de orice turburare anarchica. Se póte cá acésta trebuintia se ne fia neplacuta, dar cauta se fia. Turburarile interne din Austri'a s'aru revarsá si asupra nóstra: este vedutu cá tóte intreprinderile revolutionarie contra Austriei se revarsa si asupra Poloniei. Tóte acestea se potu schimbá cu timpul si cu inpregiurarile. Astadi inse este asia, si trebuie se ne orientamu dupa cele ce esista.

„Aceste consideratiuni au produsu unu feliu de apropiere intre noi si Austri'a. In scopulu de a potea opune o actiune preventiva elementelor resturnatóre ce se desfasiura in Europ'a, noi ne-amu pusu in intielegere cu acésta putere. Este cu greu de-a spune pana unde va merge acésta comunitate, la casu candu amu fi nevoiti se procedamu la o actiune repressiva. Acésta va depinde numai si numai dela inpregiurarile si dela gradulu in care voru fi angajate interesele nóstre. Déca Austri'a ar fi atacata in Ungari'a, fara cá acésta crisa se influentiedie directu asupra Poloniei si se fia periculósa pentru noi, apoi nu va trebui se repetamu actiunea nóstra dela 1849. In orice casu Maj. Sa imperatulu isi va pastrá o deplina libertate de actiune, si numai intru cátu o voru pretinde interesele nóstre vomu acceptá o intielegere cu cabinetulu vienesu. Daca se va efectúa ataculu in Veneti'a, noi nu va trebui se intervenimu, de si este in interessulu nostru cá Austri'a se nu fia isgonita din Itali'a; fortele acelea ale statului austriacu, care aru fi absorbite in acésta tiéra, ne-aru fi periculóse daca aru fi puse in positiune de a se potea concentrá in Orientu. Relatiunile nóstre cu Austri'a au fostu in totudeauna de-o natura nesigura. Acestu statu se va opune in totudeauna si din tóte poterile sale la desvoltarea nóstra. Dar intru cátu va fi in interessulu nostru de-a remanea in calea cea vechia, Austri'a va fi nevoita se ne urmedie. Trebuie se bagamu numai de séma cá ea se nu ne tásasca mai departe de cátu trebuie se mergemu.

„Statele vecine potu totu atátu de bine se se vateme unulu pe altulu, cátu si se'si aduca servicii. De ordinaru este in interessulu lor se se moderedie si se inlature o politica de sicane si de repressalii, care póte conduce fórte usioru la desavantiagiulu lor. Daca ele, tinendu séma de divergintiele lor, le usiurédia si'si desvólta punctele lor de contactu, apoi ele potu trái in pace si intretiné legaturi avantagióse. Astfelu s'a facutu cá noi, cu totu antagonismulu nostru, n'amu fostu niciodata intr'unu resbelu pe fatia cu Austri'a. Totusi aceste rela-

Totu astfelu facu si multi alti juni, cari sunt departe de tier'a lor, de némuri, de amici si de toti cei ce i-au cunoscutu si i-au iubit. Dar nu numai acestia, ci mai fiacare romanu, candu jalea i sfasie ánim'a si durulu ilu nuncesce, dice cá nime nu e strainu cá densulu, numai Mierl'a din padure, dar nici acésta nu este straina, cá-ci ea are unu fratiuru, care'i alina orice durere, orice superare, si acestu fratiuru e Cuculu.

Éta ce ne spune in privinti'a acésta o doina din Transilvani'a:

De aici pana la Brasieu
Nime nu'i strainu cá eu,
Numai Mierl'a din padure.

Dar nici ea
Nu'i singurea.

Candu e Mierl'a reu bolnava

Vine Cuculu si-o intréba:

— Reu ti-e tie mei sorutia,

Reu ti-e paserutia?

— Nu-mi e reu fara se moru

De durere si de doru;

Dara cine n'a jelí

Candu straina voui murí?

— Te-oiu jelí eu, sora draga,

Voiu sburá din crénga in crénga,

Si-oiu sburá din vie 'n vie

Te-oiu jelí cu bucurie,

Si-oiu sburá din fagu in fagu

Te-oiu jelí, sora, cu dragu!')

Alta doina, totu din Transilvani'a, in care se plange unu romanu, cá nu'i nime in lume asia de strainu cá densulu, fara numai Mierl'a, ba inca si acést'a, are unu frate, pe candu elu n'are pe nime, suna:

Fruandia verde de pelinu,
Strainu-su, dómne, strainu;

Strainu-su cá unu puíu de Cucu

N'au mila unde me ducu.

Fruandia verde de cietinu,

Da nici Cucu nu'i strainu,

Cucu-i frate cu Mierl'a,

Candu este Mierl'a betéga

Vine Cucu si-o intréba:

— Ce-ti e tie, sora draga?

— „Eu, Cucule, de-oiu morí .

Invatia-mi puíi a ciripi

Si-a sburá din crénga in crénga

Si-a mancá fruandia si érba,

Si-a mancá fruandia de-alunu

Se cante cui mi-a fostu bunu,

Si-a mancá fruandia de fagu

Si-a cantá cui mi-a fostu dragu.“¹⁾)

In fine a trei'a doina, prin care se arata in ce feliu de referentia intima se afla Mierl'a cu Cuculu, e acésta:

Plange Mierl'a in cuibu betéga

Vine Cuculu si-o intréba:

— Ce-ti e tie, sora draga,

De esti tu asia betéga?

— „Lasa-me la amarulu

Nu'mi amari sufletulu,

Cá mi-i cuibulu langa drumu

Sub o tufa de alunu

Si cáti pe drumu isi trecea

Toti in cuibulu meu svérlea

Puú mi'i sburatocea!

— Nu te, sora, necají,

Cá de-i zacea si-i murí

Penele mi le-oiu cerní

Si pe tine te-oiu jelí?")

(Va urmá.)

¹⁾ Nicolau Cisca „Doine din Ardélu din jurulu Abrudului“ publicate in „Siedietória“ an. I. Budapest'a 1875 pag. 69—70.

¹⁾ Com. de d-lu G. Craciunasiu.

²⁾ Com. de d-lu G. Craciunasiu.

tiuni nu potu fi mentinute de cătu numai intru cătu nu vomu avea a rafui vechile socoteli. De si luarea in stapanire a Lombardiei de cătra Itali'a a platitu indestulu perderea Bassarabiei, totusi sunt inca destulu de durerose ranele pe care Austri'a ni le-a facutu pe timpulu resbelului din Crime'a.

„De altmintealea nu se pôte negă că, spre a potea conduce in adeveru evenimentele, cineva trebuî se fia mai pre susu de pasiunile nationale, dar totusi indeplinirea acestei conditiuni este foarte anevoioasa din caus'a marelui parti ce iau opiniunea publica si press'a in afacerile de statu ale fiacarei tineri. De aceea este trebuinta de-o ore-care egalitate de relatiuni, care nu exista. Austri'a se compune dintr'o amestecatura de nationalitati, care n'au nici o legatura intre densele si intre care cea dominatoare este cea mai mica la numeru. Epsusa din tote partile la atingerile ostile ale Europei, statulu Austriacu este usioru de ranitu si se mentine numai printr'unu echilibru minunatu. Din contra, Russi'a represinta o puternica nationalitate omogena, care nu si-a alipitu de cătu la extremele sale frontarii căte-va rasse eterogene, pe care le domina cu preponderanti'a puterii sale. Russi'a are puține atingeri directe cu Europ'a si in intru este neatabila. Acesta contradictiune este isbitore; este o contradicere intre unu poporu pornitu spre decadentia si a carui existenta atitua mirarea, căci caderea sa este inevitabila, si intre o natiune puternica si in florea fortiei sale, careia i este rezervatu unu mare viitoriu. Sortii sunt prea neegali. Austri'a pôte se ne vateme, dar multamita lui Ddieu, nu avemu trebuinta de ajutorulu ei. Fara noi ea nu ar potea se esiste si ne-ar fi foarte usioru se ne facemu stapani pe dens'a la cea de antaiu ocaziune.

„Pentru momentu acesta nu este in interessulu nostru. Intru cătu nationalitatile din care se compune Austri'a, nu voru ajunge la acea organizatiune publica si sociala care le inlesnesce o existenta independenta, caderea unei autoritati centralisatoare si care tine aceste nationalitati legate la unu locu, ar da semnalulu pentru o dissolvare, care ar potea se ne fia totu atatu de periculoasa noua că si ei. Afara de acestea desvoltarea treptata a poporaloru Austriei la o vietia politica este in natur'a lucrului, mai cu sēma de candu n'a reesitu incercările politice austriace de a inabusu aceste nationalitati prin germanizare. Austri'a nu mai pôte se existe fara a recunósce nationalitatile in cestiune si ale acordá unu locu in representatiunea imperiului. Datori'a nostra va fi de a face se se cōca aceste cestiuni desvoltandu din parte-ne elementele morale, care intarescu legatur'a cu conationalii si coreligionarii nostrii. Totusi relatiunile nostre cu Austri'a voru trebuî se ia o forma, care va satisfac pe deplinu necesitatile presentului, fara a vatemá intru ceva pe acelea ale viitorului. Aceleasi teorii trebuiescu aplicate si asupra Turciei. Pōrt'a visēdia o strinsa legatura cu noi si cu Austri'a spre a inabusu principiulu nationalitatiloru. Dar nu trebuie se uitamu, că in Orientu principiulu nationalu este strinsu legatu de celu crestinu. Adeverat'a dibacie constá aici, că si fatia cu Austri'a, in capacitatea de a tine mesura, si in acesta privintia s'a probatu, că in politica aliantiele sunt determinate prin interesse, dar totu aceste interesse determiná in acelasu timpu durat'a si limit'a aliantieloru.“

(„Romanulu.“)

Discurse parlamentarie tinute in cestiunea agraria transilvana.

(Urmare.)

Tisza László: Nu m'asi fi invito se se tramita propunerea la comisiunea juridica nici inainte de a audi argumentele d-lu Horváth Lajos, dar cu atatu mai pučinu me invoiescu dupa ce le-am auditu, pentruca prin acesta ar deveni problematicu si unu lucru care pana aci nime nu l'a trasu la indoiala, că ore cu ocaziunea comassarii generale potu-se stramutá asemenea enclavisti? Nu cunoscú nici o comassare in Transilvani'a, unde se fi remasu enclavisti. Se afla in ratacire dl. Horváth daca cugeta, că acestia locuescu in grupe de căte 10—20 de case. Din contra, ei locuescu isolati in distantie de 1/2 séu celu pučinu 1/4 óra unulu de altulu.

Propunerea bar. Kemény in esentia este identica cu proiectulu originalu, diferenti'a este numai provisiunea ce se face chiaru pentru molcomirea tomeriloru ce le-au manifestatu si unii dintre d-nii antevorbitori, dar că fatia de aceste se dicemu că exceptiunea nu va potea avea nici o influentia asupra comassarii generale, credu că este de lipsa chiaru pentru paralisarea acelorui idei gresite cari avui onórea ale audi. De ore-ce comisiunea juridica a pertractatu dejá caus'a acesta, ve rogu se o decideti fara a o mai transpune la comisiunea.

Pulszky Agoston: Dl. antevorbitoriu se provoca la idei eronate, trebuie se marturisescu inse că daca pôte aci fi vorba de erori, erórea cea mai mare

este aceea ce a esprimatú dl. antevorbitoriu atunci, candu a vorbitu despre principiile comassatiunei in Ungari'a; pentruca ori-cine care a participatu la o comassare in Ungari'a si ori-care juristu, care cunósce dreptulu referitoriu la comassariile ungresci, trebuie se cunósca tes'a aceea, că: acelu fundu, pe care se atla cas'a, nu este supusu comassarei, ci totudeauna si fara exceptiune se subtrage dela comassare (Esclamari in drépta: N'ai dreptu!)

Me provocu la aceea, cari au participatu in pracsu la comassari ungresci! (Sgomutu. Se audimu!) Aici nu potu fi judecatori domnii din Transilvani'a, nu aceea, cari cunoscú numai referintiele Transilvaniei, ci aceea, cari s'au ocupatu si au facutu pracsu in referintiele Ungariei, căci este vorba de comassari ungresci; si me provocu la aceea că nu veti aflá esemplu nici in lege, nici in ordinatiuni, nici in pracsu, că la vreo comassare ungresca se se fi facutu vreo deposedare. Despre asemenea casu nu este nici unu esemplu in tota istori'a dreptului nostru.

Aceste le amintescú numai cu privire la paralel'a ce a facutu dlu antevorbitoriu intre comassariile din Ungari'a si Transilvani'a si credu că o espunere mai pre largu nu pôte fi in interessulu acelorui, cari voiescu se valideze dispositiunile speciale ale acestei legi, căci totu ce este caracteristicu in legea acesta agrara, este o abatere flagranta dela principiulu comassarii ungresci.

Dar mi este cu nepotintia se nu reflectediú atatu dlu antevorbitoriu la unele observari facute in alta directiune, cătu si la cele dise de dl. Ugron Gábor.

D-loru dicu că noi cari n'amú riscatu inca nici o opiniune categorica, ci amú pofritu numai că cestiunea se se retramita la comisiunea juridica pentru pertractare, amú nisuitu spre sanctionarea si sustinerea abususului.

Se fima precauti cu cuvintele, mai virtosu, candu sub cuvinte se ascundu interesse, era sub interesse traditiuni si usuri forte vechi. (Aprobari in stang'a.)

Nu este permisu a timbra asia usioru de abusu unu lucru, care, daca se va esamina din punctu de vedere juridicu, in multe casuri pôte fi abusu, in multe inse se va presentá că resultatu alu usucaptiunei, era usucaptiunea, daca s'a inceputu in regula, bona fide, si s'a tinutu fara conturbare, nicairi in lume nu s'a consideratu de abusu, ci de garantia naturala a ordinii de dreptu, deci nu se pôte afirmá de locu, că originea enclaveloru se pôte reduce la furtu. (Aprobari in stang'a.)

De candu exista conceptulu furtului pentru imobile? (Iaritate in stang'a.) Cá se se pōta furá munti (ilaritate), este unu conceptu atatu de nou, care nu l'a esprimatú inca nici unu juristu din lume, care nu s'a ivitu nici intr'o corporatiune de juristi, sau in vre-unu parlamentu. Ba potu dice, nici intr'o parte a opiniunei publice din lume. (Aprobari in stang'a, niscari in drépta.)

Dar daca s'au intemplatú ocupari cu nedreptulu, bine, se nu cautamu cuvinte, au nu avemu legi, cari dau locu repositiunei?! (Aprobari in stang'a, esclamari in drépta: Dupa o suta de ani?)

Nu dupa o suta de ani! dar, daca respectivii posedu enclavele in buna credintia si neconturbati de 32 ani, era proprietariulu a suferitu acesta in tacere, se pôte ore invinui cu furtu sau cu apropiare acelu omu, care in cele mai multe casuri nici nu mai este acela care a facutu ocuparea, ci s'a nascutu acolo, a mostenitu posesiunea, care totudeauna a folositu pamentulu acela că proprietatea sa, care proprietate nu i-a contestat'o nimenea nici candu, si care totudeauna a datu punctualu prestatiunile pentru pamentulu acela? (Aprobari vii in stang'a.) Si ore, daca proprietariulu nu s'a folositu de dreptulu seu, daca nu s'au folositu de mijlocele ce i le da legea, pentruca se-si conserve proprietatea, merita elu acum cá a posteriori se-i damu in mana mijloce de violentia? (Aprobari vii in stang'a.)

Propunerea acesta mi vine foarte curioasa. Binevoiti a precugetá, că in tota lumea, unde a fostu vorba de comassare si de deposedare, acestea s'au consideratu de o cestiune, care trebuie deslegata cu seriozitate si cu respectarea tuturor intereselor, era legislatiunea nicairi in lume, nici intr'o tierra nu o a decisu cu precipitare, pe bas'a unor simple reclamari unilaterale.

Cu atatu mai virtosu este de lipsa acesta onor. Casa! căci ve marturisescu, că in asemenea casuri exista o presumptiune — lucru naturalu, că domnii feudali o nega — dar me potu provoca nu numai la exemplele unor tineri, ci me provocu la fiacare pagina a istoriei, că presumptiunea in asemenea cestiuni inaintea judecatoriei si a legislatiunei totudeauna a fostu in contra domniloru feudali, incepēdu dela Rom'a vechia, acarei referintie de posesiune asemenea pentru astfelu de cestiuni au inceputu a se clatiná, pana la exemplele Irlandiei si Bosniei, in cari asemenea deposedari au fostu cauzele revolteloru, in urm'a carora n'a potutu fi acolo linisce nici candu.

Firesce că aci nu este vorba de fapte de o marime si inportantia care se se pōta asemenea cu acelea, vedemu inse in discursuri o astfelu de iritatiune, care trebuie se ne indemne a ne feri de o decidere precipitata.

Eu chiaru de a'siu fi si convinsu despre adeverulu celorlu dise de dd. Tisza Laszlo si Ugron Gábor, de a'siu fi si convinsu despre ecuitatea celorlu copruse in propunerea d-lui bar. Kemény Kálmán. fatia cu iritatiunea acesta totusi a'siu preferi cá proiectulu se se retramita la comisiunea juridica, că fiacare membru alu casei se pōta judecá in cestiune, se-si pōta dá votulu cu linisce, (Aprobari in stang'a), cu atatu mai virtosu, că prin acesta nu se amana continuarea pertractarei.

Comisiunea juridica — de ore-ce in parte a mai pertractatu cestiunea — va decide usioru, aceea inse nu se pôte dice, că a decisu dejá in cestiune. A decisu intr'o cestiune analoga cu acesta, si a decisu intr'o

directiune cu totulu opusa celei ce ni se presenta acuma. Ei bine! voimu noi dōra se o subtragemu acesta dela comisiunea de specialitate? Voimu noi cá comisiunea competentă se nu'si desvólte si substerna Casei opiniunea sa de specialitate in acesta cestiune de dreptu? Avemu noi motivu pentru acesta? Pierdu dōra prin acesta aceea, despre cari credu că voru avea ocaziune de nou se-si apere interesele in cestiune, inse atunci dōra isi voru potea desvólta argumentele referitoare la ea mai precisu si mai lamuritu?

Recomandu propunerea deputatului Chorin spre primire. (Aprobari vii in stang'a.)

(Va urmá.)

Sciri diverse.

— (A. A. L. L. Regale principele Carolu si principessa Elisabet'a a Romaniei) venindu dela Sinai'a au trecutú in 10 l. c. pe la Sighisior'a si Cupsi'a inainte spre Vien'a, de une apoi facēdu visita imperatului Austro-Ungariei la Ischl voru plecá la Sigmaringen. La gar'a intermediara dela Cupsi'a A. A. L. L. Regale au fostu salutate de cătra comandantele militariu alu Transilvaniei, F. M. L. Bauer, care precum se afirma, s'au dusu anume dela Sibiu la Cupsi'a pentru intempinarea augustiloru caletori.

— (Escriere de alegeri pentru congressulu bisericescu gr. or.) Prin cerculariu consistorialu ddo. 14 Juliu a. c. se escriu nouele alegeri pentru congressulu ordinariu alu bisericeii gr. or. pentru periodulu dela 1 Octobru a. c. pana la 30 Septembrie 1883. Organulu oficiosu alu metropoliei gr. or. „Telegrafulu romanu“ publica in Nrulu seu 89 din 31 Juliu cerculariulu respectivu, inpreuna cu dispositiunile ce sunt a se urmá la actulu de alegere atatu pentru deputatii preotiesti, cătu si mirenescu.

— (Momieli ungresci.) Diariulu „Szabadság“ din Oradea-mare in Nrulu 153 din 10 l. c. publicá subt titlulu „Román fõispanok“ unu articulu interessantu din mai multe puncte de vedere. Autoriulu acelu articulu L. Gy. face pretios'a descoperire, că elementulu romanu ar potea fi aliatulu celu mai siguru si mai bunu alu unguriloru, de órece ambi au acelasu inamicu. Se mira apoi cum se intempla, că din doue milioane si mai bine de romani se afla aplicati asia puçini in functiuni publice de statu si că nu se afla in tota Ungari'a si Transilvani'a nici unu comite supremu (prefectu) de nationalitate romana. Causa la acesta nu pôte fi lips'a de inteligentia capabila de a fi aplicata, ci sistematic'a ignorare a romaniloru din partea puterniciloru din B. Pest'a; era in cătu pentru postulu de prefecti, apoi romanii au prea puçini barbati, cari se dispuna de o avere privata asia de considerabila, pentru că se fia dispusi si se pōta face fatia la spessele de representatiune, ce sunt legate cu inalt'a functiune de prefectu. Dar cu tote acestea autoriulu articolului, are gratiositatea de a fi aflatu si intre romani barbati, cari aru corespunde chiemarei de prefecti si intre altii recomanda: pe dd-nii Mihalc'a pentru Maramuresiu, pe Mocionestii, pe George Popu din Selagiu si pe Petru Mihályi.

In fine autoriulu recomanda d. C. Tisza renunitului „sfarimatoriu alu nationalitatiloru“ că se incetodie de a guberná nationalitatile nemagiare cu „fure'a de feru“ si se deschida „lealei“ inteligentie romane usile si portile functionarismului, pentru că se pōta si ea beneficiá din bugetulu statului. Inceputulu s'ar potea face prin denumirea catoruva prefecti de nationalitate romana.

Parerea nostra, audindu acesta voce de sirena din „Szabadság“ este, că autoriulu acelu articulu, séu pledēdia in caus'a propria a sa, fiindu pôte insetatu, séu că este clientulu fidelu alu vreunui prefectu in spe, ori că in fine, voiescu numai se prepare spiritele romaniloru pentru viitoarele alegeri dietale, netedindu'i cu manusi de catifea, pentru că apoi prindiendu'i in cursa se i pōta stringe in ghiarale siovinismului.

Se ne permita inse d. L. Gy. o singura intrebare si acesta este că: ore cāti din actualii prefecti ai d. C. Tisza de nationalitate magiara, intre cari se afla atati grafi si baroni sunt in stare a face fatia cheltueleuru de representatiune, dictate loru de functiunea ce ocupa si cāti din d-loru la incheierea bilantiului averei loru private, se afla in placut'a positiune de a nu avea mai multe passive decâtu active?

Mati'a cu clopotu nu prinde sioreci!

— (Germanismulu se consolidēdia si progressēdia in Romani'a.) Cá proba

pentru acesta ne pôte servi infintierea unui mare diariu cotidianu germanu in capital'a Romaniei, alu carui primu numeru au aparutu Marti in 10 Aug. st. n. Titlulu diariului este „Bukarester Tagblatt“ subt redactiunea Dr. Hans Kraus si subt patronagiulu d. A. Worell, care va girá pentru possessorii si editorii diariului. Gerantu este si la acestu diariu unu anume George Joann, si se tiparesce in oficin'a d-loru Thiel si Weiss.

Din programulu publicatu in fruntea primulu Nr. resulta, cá noulu diariu va luptá pentru conservarea si consolidarea unitatii de statu si a independentiei Romaniei in contra inamicilor esteri si interni; desvoltarea vietii sale pe basa liberala; delaturarea relelelor sociale si economice care s'au nascutu pe timpulu patronagiului strainu si au fostu strecurate si in erá independentie.

Acestea sunt frazele prin cari noulu diariu isi afisiadia etichet'a sa pe piati'a diaristice. Pentru noi si pentru toti aceia cari cunosc treutul patronilor noulu diariu, adeca a d-loru Worell-Weiss nu pôte fi nici unu secretu, cá adeverat'a programa a noulu diariu nemtiescu va fi a pledá pentru aliant'a austro-ungaro-romana, a propagá cosmopolitismulu in dosulu caruia se ascunde egoismulu teutonicu si rapacitatea panprussismulu, acarui calausa va fi noulu diariu nemtiescu din Bucuresci. Ne miramu pentru ce infintiatorii lui nu l'au botezatu „Die deutsche Wacht an der Donau“ ceea ce ar fi fostu mai bine sunetoriu si mai expresiv. Dara se mai asteptamu puçinu, pâna ce tinerulu puiu de vulturu alu germanismulu isi va luá sborulu seu maiestosu pe deasupra Carpatiloru si a Dunarei pentru cá se vedemu, care i va fi directiunea sa civilisatóre. Dara si pâna atuncea nu ne potemu retinça a nu dice unu Caveant consules! toturoru acelor'a, cari cunosc moral'a fabulei ce pórtá titlulu „Sobolulu si ariculu“. Le recomandamu totu odata studiulu istoriei celoru doue provincii romane Transilvani'a si Bucovin'a pentru cá se vedea, cum Transilvani'a au ajunsu a figurá in istoria cá „Sachsenland“ si cum Bucovin'a au devenitu a fi astadi o provincia germano-jidovésca, in care poporul romanu este consideratu cá strainu si lipsitu de drepturile si mosii'a sa stramosiésca.

Bibliografia.

D a r e d e s e m a.

Conferint'a juristiloru romani din Transilvani'a, tinuta in Sibiu la 11 si 12 Aprile anulu curinte a dispusu cá memorandumulu ei, staveritu in forma de petitiune in siedinti'a ultima, se se substerna la Cas'a deputatiloru Ungariei, se se tiparesca in limb'a romana si cea magiara, textulu romanescu se se tramita juristiloru romani, atáta celoru ce au participatu in persóna la conferint'a, câtu si celoru ce n'au participatu, éra textulu magiaru, la timpulu seu se se distribuiesca intre deputatii dietali.

F'indu incredintiatu din partea presidiulu cu intréga afacerea acésia, me simtiu indatoratu a aduce la cunoscinti'a domniloru colegi toti pasii facuti pentru executarea concluselor conferintiei.

Memorandumulu, redactatu in limb'a statulu prin comisiunea alésa spre acestu scopu, subscrisu de d. consiliariu aulicu Jacobu Bologa cá presiedintele si de mine cá notariulu conferintiei, la 17 Aprile l'am inaintatu la colegulu meu, deputatulu dietalu Nicolau Strevoiu in Budapest'a, cá conformu regulamentulu se'lu presentadie la presiedintele Casei deputatiloru.

S'a presentatu dietei din partea presiedintelui in siedinti'a din 20 Aprile, carea l'a transpusu la comisiunea juridica spre pertractare in combinatiune cu proiectulu de lege la care se referesce, si raportare.

Comisiunea juridica a inceputu pertractarea asupra lui paralelu cu proiectulu de lege, la 11 Maiu, si a terminat'o la 1 Juniu.

In raportulu seu dela 1 Juniu, prin care substerne dietei proiectulu de lege, dice comisiunea referitoriu la memorandumulu nostru urmátóriele:

„In fine onorata Casa, raportédia comisiunea juridica, cá petitiunea conferintiei juristiloru de nationalitate romana din Transilvani'a, tinuta la Sibiu, pentru delaturarea, eventualu modificarea proiectulu de lege, presentata Casei, si prin decisiunea Nr. 3564 transpusa la comisiune, s'a cetitu atáta la pertractarea generala a proiectulu in tóta estinderea sa, câtu si la pertractarile speciali de repetite ori la §§. respectivi, si parerile si espuerile desvoltate intrens'a s'au luat in consideratiune. F'indu resoltiva petitiunea a-

césta in sinulu comisiune, prin textulu proiectulu de lege de sub $\frac{1}{2}$ ne luamu voia a o substerne sub $\frac{2}{3}$. cu acea recomandatiune, cá spre scopulu de a o potea ceti membrii on. Case, se binevoiti a o depune in cancelari'a casei.“

Am procuratu tiparirea in ambele limbe.

Textulu magiaru l'am espedatu la tóte jurnalile magiare din Budapesta si Clusiu, dar nici unulu n'a luat nici macaru notitia despre elu. Precum se vede jurnalistic'a intréga a fostu angajata pentru punctulu de vedere combatutu in memorandumulu nostru, si nu i-a venitu bine la socotéla, cá opiniunea publica se cunósca si partea inversa a cestiunei; — éra exemplariile destinate pentru deputati le-am dusu in persóna la buroulu dietei, care a dispusu, cá deodata cu proiectulu comisiunei juridice se se distribuiesca intre deputati, ceea ce s'a si facutu la 3 Juniu.

Textulu romanescu s'a publicatu prin jurnalile nationali din Transilvani'a; brosiurarea si distribuirea lui inse am amenat'o pâna in momentul presinte, din motivulu: cá éra de prevediutu cá legislatiunea, in urm'a solicitariloru necurmate ale deputatiloru transilvani, va resoltvi cestiunea inca sub durat'a sesiunei dietali espirate, si am cugetatu cá domni colegi voru avé mai multu folosu practiculu daca voru capetá intrég'a cestiune agraria la unu locu, de câtu numai memorandumulu singuru, care dupa resolvirea cestiunei, numai pentru istoria mai pôte avea vr'o valóre.

Desbaterile in sinulu legislativei fiindu cea mai fidela interpretare a legiloru, am aflatu cá facu unu servitiu bunu domniloru colegi comunicandu-le decursulu intregu alu desbateriloru asupra proiectulu de lege din cestiune, cu atáta mai virtuosu, cá-ci jurnalile din capitala — pôte érasu cu intentiune — au publicatu fórté pe scurtu desbaterile ce au duratu trei dile intregi, deci informatiune adevérata numai diariile dietei potu dá, éra acelea le capeta numai deputatii.

Mi-ar fi placutu daca poteamu coprinde in brosiur'a acésia si instructiunile ministeriali, cari se voru emite in privinti'a inactivarei legi, in privinti'a detailuriloru procedurii, ingineriloru etc. dar acestea nu sunt inca emisse, si aru trebú se asteptati prea multu pâna ce ati vedea executate conclusele conferintiei; de alta parte inse, credu cá acelea voru fi prea voluminóse pentru-cá eu se-mi mai potu jertfi timpulu necessariu pentru traducerea si procurarea tiparirii loru, cá-ci nu me sfiescu a marturissi, cá si pâna aci mi-a costatu fórté multu timpu cestiunea acésia.

Deci veti binevoí a ve multiamí cu atáta câtu s'a potutu.

Coprinsulu brosiurei este:

I. *Proiectulu de lege alu ministrului de justitia, pentru simplificarea si accelerarea cauzelor de regularea posesiunii pe teritoriulu Transilvaniei etc.*

II. *Processulu verbalu alu conferintiei prealabile din Clusiu.*

III. *Processulu verbalu alu conferintiei din Sibiu.*

IV. *Memorandumulu juristiloru romani.*

V. *Desbaterile din Cas'a deputatiloru, asupra proiectulu de lege substernutu prin comisiunea juridica dietala.*

VI. *Textulu legi sanctionate.*

Textulu proiectulu comisiunei juridice, precum si voturile separate ale minoritatii acelei comisiuni, se coprinde in firulu desbateriloru dietali, si din acestu motivu n'am aflatu de lipsa a'lu tipari si seperatu.

Celu ce va compará textulu proiectulu originalu cu textulu proiectulu comisiunei juridice, si chiaru textulu legi, va trebú se constatedie: cá fapt'a juristiloru romani a fostu unu pasiu facutu la timpulu supremu, si, de si n'au obtinutu rezultulu doritu, a contribuitu totusi fórté multu la ameliorarea proiectulu originalu, si in fine juristii romani fatia cu orice urmari funeste ale legi, potu se dica cu ánim'a liniscita: „noi ne-am facutu datorinti'a la timpulu seu, ne spalamu manile de orice responsabilitate!“

Sibiu, in Juliu 1880.

Parteniu Cosm'a
advocatu.

Post'a redactiunei.

— A. — B. in S. — S. Responsulu primitu. Bine, asteptamu cele promisse. Se fia câtu se pôte mai scurtu si datele autentice.

— V. J. — S. in S. Indata ce vomu dispune de timpulu liberu ve vomu respunde mai pe largu. Salutare cordiala!

Pretiarile cerealeloru

si altoru obiecte de traiu au fostu la

10 Augustu st. n. in Sibiu:

Grâu, dupa cualitati	1 hectolitru fl.	7.70—8.70
Grâu, amestecat	1 „ „	6.20—7.20
Secara	1 „ „	4.90—5.30
Papusiou	1 „ „	4.30—4.70
Ordiu	1 „ „	4.10—4.50
Ovesu	1 „ „	1.90—2.30
Cartofi	1 „ „	1.10—1.30
Mazare	1 „ „	6.50—7.50
Linte	1 „ „	11.—12.—
Fasole	1 „ „	6.—7.—
Lardu (slanina)	50 Kilogram.	36.—38.—
Untura (unsóre topita)	50 „ „	30.—32.—
Carne de vita	1 „ „	—46
Oua 10 de	—	—20

Cursulu bursei din Vien'a si Pest'a

in 11 Augustu st. n.

	Vien'a	Pest'a
Rent'a de auru	109.65	109.70
I emissiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orientalu ung.	82.50	83.75
II emissiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orient. ung.	99.90	99.—
Oblig. de statu dela 1876 de ala drumulu de feru orient. ung.	87.80	87.25
Inprumutulu drumuriloru de feru ung.	126.—	126.50
Obligatiuni ung. de rescumperarea pamentului	94.—	93.—
Obligatiuni ung. cu clausula de sortire	93.25	93.25
Obligatiuni urbariale temesiane	93.25	93.—
Obligatiuni urb. temesiane cu clausula de sortire	93.—	93.—
Obligatiuni urbariale transilvane	92.50	—
Obligatiuni urbariale croato-slavone	94.50	94.—
Obligatiuni ung. de rescumperarea diecimiei de vinu	93.75	94.50
Datorie de statu austriaca in chartie	72.95	73.—
Datorie de statu in argintu	73.90	73.75
Rent'a de auru austriaca	88.20	88.25
Sorti de statu dela 1860	130.50	131.—
Actiuni de banca austro-ung.	822.—	820.—
Actiuni de banca de creditu ung.	276.75	276.60
Actiuni de creditu aust.	259.50	258.—
Sorti unguresci cu premii	113.25	113.—
Argintu	—	—
Galbini imper.	5.54	5.52
Napoleonorulu	9.34	9.33
100 marce nemtiesci	57.70	57.65

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

30 Juliu st. v. 1880.

Obligatiuni rurali din 1864 convertite cu 6%	1.	86. $\frac{1}{2}$ b.
Inprumutulu Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	„	108.— „
Obligatiuni dominiáli cu 8%	„	101. $\frac{1}{2}$ „
— Creditu fonciariu ruralu cu 7%	„	90. $\frac{1}{2}$ „
— Creditu fonciariu urbanu cu 7%	„	98.— „
Inprumutulu municipale alu capitalei din 1875 cu 8%	„	98. $\frac{1}{2}$ „
Actiunile caliloru fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	„	54.20 „
Obligatiuni din 1864 cu 6%	„	93.60 „
Prioritati cu 8%	„	— „
Actiunile baneci Romani'a din 1869	„	295.— „
Daci'a, comp. de ascur. din 1871 act. (fr. 500) 8%	„	220.— „

UMRATH & COMP. in Bubna langa Prag'a, fabricanti de machine agricole

se recomandu prin specialitatiile premiate la expositiunea agricola din Prag'a in anulu trecut, cu pretiulu celu dantain si reanute prin executarea loru fórté solida, ambletu usioru, productivitate mare si treieratu curatu a

Machineloru loru de treieratu de mana si cu verteju

dela 1 pâna la 8 poteri de cai séu boi, atáta locomobile câtu si stabile. Mai incolo fabricamu in marimi diferite si de o constructiune probata:

Ciure pentru bucate, taiatóre de paie, mori pentru sdrobitu etc' etc.

Catalóge ilustrate in limbile patriei, se tramitu gratuitu si franco. (20) 8—10

• Cura pentru érna. •

Wilhelm's THE'A CURATITORE DE SANGE

antiartritica si antireumatica

a lui (1) 14 25

Franciscu Wilhelm,

farmacistu in Neunkirchen (Austri'a de jos),

a fostu folosita in fórté multe casuri cu rezultatele cele mai bune, ceea ce se probédia prin mií de scrisori de recunoscintiá, in contra sioldinei, a reumatismulu, a raneloru deschise, in contra releloru invecchite si permanente, a raneloru care puroieza neincetatu, ale bubeloru pe piele, remase din morhuri secsuale, bubeloru de pe corpu si din fatia, peteloru, bubeloru siphilitice, inflaturiloru de ficatu si splina, dureriloru hemoroidale, galbinare, suferintiiloru intensive a nerviloru, a muschiloru si a dureriloru la incheieturi, greutabiloru de stomacu si de venturi, incuieriloru, ale udului, polutiuniloru, impotentií la barbati si pótele albe la femei, morburiloru scrofulóse, inflaturu ale glandeloru si in contra altoru suferintiie. Atestatele la cerere se tramitu gratis.

Pachete impartite in 8 dose se afla cu pretiu de 1 fl., pentru timbru si pachetare se socotescu 10 cr. Pentru de a se apará de falsificate, se se caute cunoscutele marce brovelate si legalisate in mai multe state.

Se afla de vendare in Sibiu la dñi Fried. Thallmayer si I. B. Misselbacher.

• Cura pentru primavara. •

Editoru si redactoru responsabilu: **G. Baritiu.**
Tipariulu lui **W. Krafft.**